

Tartu maakonnas Peipsiääre vallas Välgi külas Riigimetsa Majandamise Keskuse kinnistu (katastritunnus 86101:001:0008) eraldistel KV081-1, KV081-49 ja KV090-24 kavandatud sanitaarraiete keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Riigimetsa Majandamise Keskuse (edaspidi *RMK*) volitatud esindaja Arvo Lind 08.09.2025 ja 18.09.2025 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 81, metsaseaduse § 41 lõige 81 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Tartu maakonnas Peipsiääre vallas RMK kinnistu eraldistel KV081-1, KV081-49 ja KV090-24 kavandatud sanitaarraiete keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Kavandatud raiete registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. Metsise mängu- ja pesitsusaegset häirimist on võimalik vältida, kui kavandatud sanitaarraied metsise elupaigas teostatakse väljaspool metsise mängu- ja pesitsusperioodi, mis kestab 1. veebruarist kuni 31. juulini.

1.2.2. Elustiku mitmekesisus säilib, kui raiete tegemisel jäetakse raielangile hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit kasvavaid puid või nende säilinud püstiseisvaid osi, mis ei kuulu koristamisele ja jäävad metsa alatiseks.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Arvo Lind esitas 08.09.2025 ja 18.09.2025 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandatakse sanitaarraiet RMK kinnistu eraldistel KV081-1 (0,12 ha; 7 tm), KV081-49 (0,77 ha; 230 tm) ja KV090-24 (0,13 ha; 40 tm). Kehtivate inventeerimisandmete alusel on kõik puistud hukkunud ja looduslike häiringute tulemusel on tekkinud metsata alad, mistõttu on surnud, kahjustatud ning säilinud elusaid puid võimalik raiuda sanitaarraiega. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (edaspidi *metsaregister*) numbrite 50001158854, 50001161642 ja 50001161643 all. Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) andmetel asuvad eraldised Kääpa maastikukaitseala Välgi piiranguvööndis ja Natura 2000 võrgustikku kuuluval Kääpa loodusalal.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

RMK kinnistu eraldistel KV081-1 (0,12 ha; 7 tm), KV081-49 (0,77 ha; 230 tm) ja KV090-24 (0,13 ha; 40 tm) kavandatakse sanitaarraiet hukkunud puistutes. Inventeerimisandmete kohaselt on tegemist lagedate aladega, kus lisaks surnud puudele kasvavad üksikud elusad puud.

Sanitaarraie eesmärgiks on metsa sanitaarse seisundi parandamine ja surevate või surnud puude puidu kasutamise võimaldamine, kui see ei ohusta elustiku mitmekesisust. Sanitaarraie korral raiutakse surnud ja kahjustatud puud ning lagedalt alalt on lubatud raiuda ka üksikpuude rindes kasvavaid puid, mis pole säilikuud. Kavandatava tegevuse korras tohib raiuda ainult metsa majandamise eeskirja¹ §-7 loetletud puid.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

RMK kinnistu kvartalid KV081 ja KV090 asuvad Tartu maakonnas Peipsiääre vallas Välgi külas. Peipsiääre valla üldplaneering² on kehtestatud Peipsiääre Vallavolikogu 23.03.2022 otsusega nr 10, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatavate tegevuste eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatöodel metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga.

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”,
<https://www.riigiteataja.ee/akt/113072023034>.

² <https://www.peipsivald.ee/uldplaneering>

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietöödel on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietöödel saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

RMK kinnistu (katastritunnus 86101:001:0008) sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspriirkonnas. Hinnatavate sanitaarraiete mõjualas (30 m servadest³) metsaregistris muid raieid registreeritud ei ole. Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Eraldis KV081-1 asub jänsekapsa-mustika kasvukohatüübis, kus üksikpuude rindes on enamuses elusad kased. Eraldised KV081-49 ning KV090-24 paiknevad mustika kasvukohatüübis, kus üksikpuude rindes on enamuses elusad männid.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raieist otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Raieid kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusüriing „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“.

Kavandatud raied jäävad Kääpa maastikukaitseala Välgü piiranguvööndisse. Kääpa maastikukaitseala kaitse-eesmärgid on loetletud kaitse-eeskirjas⁴. Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 14.

Kääpa maastikukaitseala hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvat Kääpa loodusala.

EELIS-e andmetel jäävad kavandatud sanitaarraied terves ulatuses II kaitsekategooria liigi metsise elupaika mängualale.

EELIS-e andmetel piirnevad sanitaarraied loodusdirektiivi elupaigatüüpidega vanad loodushõlmsad (9010*), mille kaitsmine on Kääpa maastikukaitseala ja Kääpa loodusala kaitse-eesmärgiks.

Kavandatud raiealad piirnevad ühtlasi projekteeritava Metsaelupaikade looduskaitseala Metsaelupaikade sihtkaitsevööndiga.

Kultuuriväärtusi raiealadel ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raiete mõju keskkonnamelementidele:

Vesi – raiealadel ega mõjualas ei asu veekogusid, kavandatud raiete mõju veerežiimile ei ole oluline.

Välisõhk ja kliima - kavandatud raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – kavandatud raied ei mõjuta maastikuilmet. Elustiku mitmekesisus säilib, kui raie tegemisel jäetakse raielangile hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit kasvavaid puid või nende säilinud püstiseisvaid osi, mis ei kuulu koristamisele ja jäävad metsa alaliseks.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - raiealadel ei ole neid elemente ja kavandatud raied neid ei mõjuta. Raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskõrge, tööde mõju on lokaalne ja elanikkonda ei mõjuta.

⁴ Vabariigi Valitsuse 15.09.2005. a määrus nr 238, <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072023079>.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raied on lühiajalise mõjuga tegevused, kestusega mõni nädal.

Piiriülest mõju kavandatud tegevusega ei kaasne.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1. Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatud sanitaarraied jäävad Kääpa loodusalale, mille kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekirj”⁵.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole kavandatud tegevused otseselt vajalikud Kääpa loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁶ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁷ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Sanitaarraiate käigus raiutakse Kääpa loodusalal surnud, kahjustatud puid, lamapuid ja üksikpuude rindes kasvavaid puid ning elustiku mitmekesisuse tagamiseks säilitatakse hektari kohta 20 tm kasvavaid puid või nende säilinud püstiseisvaid osi. Vana metsa osakaal piirkonnas raiete tulemusel ei lange, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu. Kääpa loodusala metsade vanuselise struktuuri nihkumine nooremate metsade suunas on toimunud looduslike häiringute tulemusel, eraldistel KV081-49 ja KV090-24 kasvanud puistute hukkumisel tormituultes ning eraldisel KV081-1 kasvanud puistu hukkumisel putukkahjurite rüüste tulemusel. Seega ei ole kavandatavatel raietel olulist mõju Kääpa loodusala kaitse-eesmärkidele.

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/304042017006>

⁶ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätet (2019/C 33/01)lk 21-22.) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN).

⁷ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote.

Eraldisel KV081-1 kavandatud raialaga piirneval alal on registreeritud Kääpa loodusala kaitse-eesmärgiks olev loodusdirektiivi elupaigatüüp vanad looduspõõsad (9010*), mille pindala on 7 ha.

Inventeerimisandmete alusel kasvavad Kääpa loodusala loodusdirektiivi elupaigas hinnatava raiega piirnevatel eraldisel KV081-2 ja KV081-42 kuuse enamusega segapuistud (koosseisudega 42Ku29Ma29Ks), mis ühtlasi paiknevad Kääpa loodusala lääneservas metsatee ääres. 260 m pikkusel lõigul on elupaigatüübis kasvavad puud piirnevas majanduspõõsate teostatud uuendusraiate järgselt vastuvõtlikud erinevatele looduslikele häiringutele, sh tormituultele. Sanitaarraie on kavandatud puistu hukkumisel tekkinud 0,12 ha suurusesse häilu, mis 60 m pikkusel lõigul piirneb metsaelupaigaga ja raie mõjualasse jääb väike osa (ca 0,3 ha) elupaigast. Valgus- ja niiskusréžiimi muutused metsaelupaigatüübis mõjualal on juba toimunud ja uut järsku muutust sanitaarraiega ei kaasne ning tormituulte poolt põhjustatud häiringute risk metsaelupaigas sanitaarraie järel ei suurene.

Eraldistel KV081-49 ja KV090-24 kavandatud sanitaarraietega piirneval alal on registreeritud Kääpa loodusala kaitse-eesmärgiks olev loodusdirektiivi elupaigatüüp vanad looduspõõsad (9010*), mille pindala on samuti 7 ha.

Inventeerimisandmete ja Keskkonnaameti poolt 22.09.2025 teostatud välitöö alusel on loodusdirektiivi elupaigas hinnatavate raietega piirnevatel eraldistel KV081-50 (1,2 ha) ja KV090-3 (0,6 ha) kokku ca 1,8 ha suurusel alal puistud samuti hukkunud tormituultes. Tegemist on vana tormikahjustusega, kus tugev tuul kagust on enamus puudest valdavalt heitnud lääne ja loode suunas ning kogu puit on mõne meetri kõrguse kihina lamapuudena alal maas. Üksikpuude rindes on ka elupaigas säilinud üksikud elusad puud, millest enamuse moodustavad männid. Lamapuid on tormis tekkinud metsata alal loodusdirektiivi elupaigatüübi idaosas mahus 350 tm hektari kohta. Valgus- ja niiskusréžiimi muutused metsaelupaigatüübi sees on juba toimunud seoses elupaiga puistu hukkumisega ca 1,8 ha suurusel alal ja uue metsaserva tekkimisega metsaelupaiga sees. Kavandatud sanitaarraied KV081-49 ja KV090-24 elupaigaga piirneval, kokku 0,9 ha suurusel alal loodusdirektiivi elupaigatüübile enam olulist mõju ei avalda.

Sanitaarraied on eraldistel KV081-1, KV081-49 ja KV090-24 kavandatud väljaspool metsaelupaikasid ega mõjuta loodusdirektiivi elupaigatüüpide vanad looduspõõsad seisundit ja sanitaarraied ei kahjusta Kääpa loodusala kaitse-eesmärke.

Raie käigus pinnase kahjustamist saab vältida, kui teostada raieid külmunud või kaitseala valitseja nõusolekul kuiva pinnasega. Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga.

Kuna kavandatud sanitaarraiete alal ega mõjualas ei asu EELIS-e andmetel teisi Kääpa loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaiku ega liikide elupaiku, siis kavandatud raiegevus Kääpa loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatud raied ei mõjuta ebasoodsalt Kääpa loodusala kaitse-eesmärke ega terviklikkust.

3.3.1.3. Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raie on kavandatud Kääpa maastikukaitseala Völgi piiranguvööndis. Mõju maastikukaitseala kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Kääpa loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud peatükis 3.3.1.2.

Kavandatud sanitaarraied jäävad II kaitsekategooria liigi metsise elupaika mägualale, metsise isendite ja elupaikade kaitse on Kääpa maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks.

Metsise Kääpa elupaik on ca 1850 ha suurune ja metsisele tundlikumad alad jäävad Kääpa maastikukaitsealale (ca 1250 ha ulatuses). Metsise Kivinõmme mänguala on kokku 447 ha suurune, millest põhjapoolne 310 ha suurune osa paikneb terves ulatuses sihtkaitsevööndites. Kivinõmme lõunapoolsest (137 ha suurusest) mängualast jääb Kivinõmme sihtkaitsevööndisse 45 ha, sihtkaitsevööndites majandustegevust (sh raiet) ei toimu. Kavandatud sanitaarraied jäävad Välgi piiranguvööndis paiknevale 92 ha suurusele Kivinõmme mänguala lõunaosale, kus EELIS-es 2017. a, 2019. a ja viimasel vaatlusel 2020. a on registreeritud 0 kukke, seega metsisemängu pole tuvastatud.

Metsise kaitse tegevuskava⁸ kohaselt piiritletakse mängupaik kuni 1 km kaugusele metsise mängu tsentrist. Tegevuskava kohaselt on metsise jaoks suurteks ohuteguriteks elupaikade killustumine, kisklus, kuivenduse mõjul toimuv elupaiga kvaliteedi langus ning nende tegurite omavahelist koosmõju, aga samuti ka pikaajalised maastikumuutused, mille tõttu ohustab mänge isolatsiooni jäämine ja eelistatud elupaikade killustumine. Metsise mäng toimub traditsioonilistes mängupaikades, mida võidakse kasutada aastakümneid, keskmiselt kuni 50 aastat. Mängupaigad asuvad suuremate või väiksemate rabade ümbruse vanades okasmetsades, peamiselt männikutes. Metsis on tundlik mänguaegses elupaigas tehtavate raiete suhtes.

Lageraied mõjutavad metsise mängu suurust otseselt läbi füüsilise elupaiga suuruse kao vahetult mängualade lähiümbruses. Lageraie käigus väheneb olemasoleva metsa pindala ning seetõttu väheneb ka reeglina metsisele vajaliku sobiliku elupaiga pindala ja viimane mahutab seetõttu vähem linde. Liigiekspertide hinnangul võib järeldada, et metsise mänguaegsetes elupaikades on oluline vältida raieviise, mille tulemusena tekib lage ala. Vana mets raiutakse kõigi uuendusraie liikide puhul ja lõpptulemus on oma keskkonnamõjult sarnane lageraielangile, mistõttu turberaie uuendusraie viisina kahjustab samuti mänguala.

Kivinõmme lõunapoolses metsise mänguala Välgi piiranguvööndisse jäävas 92 ha suuruses osas ei ole metsaregistri andmetel varasemalt lageraieid teostatud, mistõttu raiete tulemusel vana metsa osakaal mängualal pole vähenenud ega elupaik killustunud. Puistute hukkumise tulemusel eraldistel KV081-1, KV081-49, KV090-24, KV081-50, KV090-3 ja lagedate alade registreerimisega metsaregistris on Välgi piiranguvööndis metsise mängualal vana metsa osakaal vähenenud kokku ca 2,8 ha võrra.

Vaatamata asjaolule, et EELIS-es metsise mängu pole Kivinõmme mänguala lõunaosas registreeritud, siis elupaik on kindlasti kasutusel kanade pesitsusalana. Metsis pesitseb mängupaiku ümbritsevatel aladel vähemalt kuni 3 km raadiuses, sealsed elupaigad on tihedamad ja soisemad, kusjuures pesa võib asuda ka raiesmikul. Oluline elufaas on tibude toitumisperiood juunis, mil liik vajab ohtra puhmarindega metsi. Suurte haraliste mändide jätmine säilikuudeks ja puhmastikuga maapinna hoidmine raiejäätmetest puhtana ning väikestel aladel ka alusmetsa ja II rinde säilitamine aitab kaasa metsise elupaigas eluks vajalike tingimuste säilimisele. Metsis on liik, kes on võimeline teatavat metsamajanduslikku mõju taluma kui arvestatakse metsise elupaigavajadusega.

Tegevuskava kohaselt on metsise põhiliseks häirimiseks mängu- ja pesitsusperioodil tehtavad raietööd. Mängu-, pesitsuse ja poegade kasvatamise perioodiks on metsise puhul ajavahemik 1. veebruarist kuni 31. juulini. Sel perioodil elupaigas raietöödest hoidumine aitab vältida metsiste häirimist mängu- ja pesitsusperioodil.

Kavandatud sanitaarraietega eraldistel KV081-1, KV081-49, KV090-24 vana metsa osakaal Välgi piiranguvööndis täiendavalt raiete tulemusel ei lange ja elupaik ei killustu ega toimu

⁸ Keskkonnaministri 20.05.2015 käskkirjaga nr 456 kinnitatud „Metsise (Tetrao urogallus) kaitse tegevuskava”, <https://pilv.envir.ee/index.php/s/7i5MKGRrkTqXK6r?path=%2FLoomad%2FLinnud>.

piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Suurte haraliste mändide jätmise säilikpuudeks, sh säilikpuude jätmise mahus 20 tm hektari kohta aitab kaasa metsise elupaigas eluks vajalike tingimuste säilimisele.

Seetõttu Kääpa maastikukaitseala Välgi piiranguvööndisse jäävas metsise mänguelupaiga osas kavandatud sanitaarraied ei kahjusta elupaiga seisundit ega mõjuta ebasoodsalt Kääpa maastikukaitseala kaitse-eesmärke.

Kääpa maastikukaitseala piiranguvööndite (sh Välgi piiranguvööndi) kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine. Kaitse-eeskirja § 14 p 6 kohaselt tuleb uuendusraietel säilitada vanuse ja liikide mitmekesisus. Antud juhul ei ole tegemist uuendusraietega, kuid kavandatud sanitaarraietega surnud, kahjustatud puude ja lamapuude raie järel tekivad eraldistel KV081-1, KV081-49, KV090-24 metsata alad. Metsa jätkusuutlik ja mitmekesine arengu säilib, kui seal on esindatud võimalikult paljud liigid. Liigirikkuse säilitamise seisukohalt on määrav eelkõige säilikpuude, sealhulgas surnud puidu maht. Üldise liigirikkuse seisukohast on oluline jämedamõõtmeliste säilikpuude rohusus, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alaliseks. Optimaalne säilikpuude kogus koosluse liikide ja vanuse mitmekesisuse säilitamiseks raielangil on 20 tm hektari kohta.

Kavandatud raiealadel ja mõjupiirkonnas ei esine teadaolevalt teisi kaitstavaid loodusobjekte ega Kääpa maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi, mida raied mõjutaks.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas Peipsiääre valla üldplaneeringuga, looduskaitse- ja metsaseadusega ning eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Kääpa maastikukaitseala kaitse-eeskirja § 14 p 6 kohaselt tuleb piiranguvööndis uuendusraietel säilitada vanuse ja liikide mitmekesisus.

Kääpa maastikukaitseala kaitse-eeskirja § 14 p 7 kohaselt on piiranguvööndis keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnasel.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud sanitaarraietel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana looduskaitseaduse § 55 lõikest 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevused avaldavad ebasoodsat mõju Kääpa loodusale, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.

2. Kavandatud tegevustega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevustega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.

3. Kavandatud tegevustega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.

4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsemeetmetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus avaldatakse Avalikes Teadaannetes.

Eelhinnangu koostaja:

Priit Pääslane

metsahoiu vanemspetsialist

Keskkonnaameti metsaosakond